

Men det ærede Medlems Parti har sikkert ikke alene i København, men ogsaa i mange andre Kommuner, en særlig Skyld i, at Krisen er blevet saa voldsom for enkelte Byer, som Tilfældet har været. Jeg tænker her bl. a. paa Forhold vedrørende kommunal Indgriben, som der fra mange socialistiske Medlemmer i forskellige Kommunalbestyrelser har været stillet Forslag om, for øvrigt længe før Krigens. Naar det ærede Medlem siger, at vi lever midt i Krisen, saa er det sikkert rigtigt. Men for det første kan det jo ikke være Huslejelovgivningens Skyld, at vi er midt i Krisen; det har en ganske anden Aarsag, som har sin Rod i Forhold, der ligger langt tilbage og for øvrigt længere tilbage end fra Krigens Udbrud. Man saa allerede i København og for øvrigt ogsaa i en hel Række andre Byer, forinden Krigens udbrød, at der var Udsigt til en betydelig Bolignød, hvorfor det var nødvendigt at raabe et Varsko. I Københavns Kommunalbestyrelse blev der fra Socialdemokratiets Side stillet Forslag om kommunal Regulering allerede i 1910, fordi alt Byggeri var blevet standset fra 1908, da vi havde den store økonomiske Krise, og man kunde allerede i 1910 forudse, at der vilde komme betydelige Vanskeligheder, hvis man ikke greb ind fra kommunal Side. Man vilde dog ikke fra det ærede Medlems Parti, hverken i København eller paa Frederiksberg, hvor Forholdene ikke var gunstigere, og for øvrigt heller ikke i en Række af andre Byer, se Sandheden i Øjnene, før man af Omstændighederne blev tvunget til det midt under Krigens, da Forholdene har udviklet sig i et saadant Omfang, at det nærmest kan betegnes som katastrofelignende.

Det ærede Medlem udtalte, at Kommunens Byggeri er blevet dyrt. Ja, naturligtvis maa Kommunens Byggeri blive dyrt under de Forhold, der hersker for Byggeriet. Den Prisstigning, som har fundet Sted næsten paa alt, har ogsaa i høj Grad, og maaske i højere Grad end overfor de fleste andre Ting, gjort sig gældende med Hensyn til Bygningsmaterialier. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa den Stigning, der har fundet Sted i Priserne paa Bygningsmaterialier; det vil jeg faa Lejlighed til under Punkt 3 paa Dagsordenen, naar Forslag til Lov om Forhøjelse af Laan til Byggeforeninger skal behandles. Men jeg skal blot her nævne et Par Tal, som er i høj Grad karakteristiske, og som viser, i hvor

høj Grad Materialier, som skal anvendes til Bygninger, er steget i Pris.

Naar man blot tager nogle enkelte af de allervigtigste Materialier, dem, hvor Prisen spiller den største Rolle, f. Eks. Mursten, viser det sig, at de i Oktober 1913 kostede 24 Kr. pr. 1'000 Sten, frit leverede paa Byggeplads, og i April 1918 63 Kr.; det er altsaa en Prisstigning til over det dobbelte, næsten det tredobbelte. Det samme gælder for øvrigt om de andre Priser, jeg nævner; de er fra 1913 indtil nu steget endogsaa meget betydeligt, og paa nogle Omraader er de Materialier, som sædvanlig anvendes, overhovedet ikke til at fremskaffe, men maa erstattes med andre, hvilket i høj Grad vanskeliggør Byggeriet. Tagsten efter den almindelige Model, som bruges, kostede i 1913 80 Kr., i 1918 200 Kr. pr. 1'000 Stykker. For Mørtel var Prisen i 1913 85 Øre, i 1918 2,10 Kr. pr. hl. For Cement var Prisen i 1913 7,20 Kr., i 1918 24,60 Kr.; og for en Bagatel som Rørsøm, af hvilke der anvendes en Del, var Prisen i 1913 39 Øre, i 1918 1,55 Kr. pr. Pakke.

Den samme Prisstigning gentager sig i alle Fag. Glas kostede f. Eks., naar man tager en Enhed paa 100 Kvadratfod, i 1913 14,50 Kr., i 1918 57 Kr., og for Glas af lidt større Maal, som anvendes meget til almindelige Beboelseshuse, var Priserne henholdsvis 35 Kr. og 122 Kr. For Kit var Prisen i 1913 9 Kr., i 1918 57,50 Kr. for 50 kg., for Stifter, som anvendes til Fastsættelse af Ruderne i Rammerne, var Prisen i 1913 85 Øre, i 1918 4,75 Kr. for 2 kg.

Med Hensyn til Malerarbejde er der den Bemærkning at gøre, at Materialier i Øjeblikket slet ikke er til at fremskaffe til de Priser, som her nævnes. Fernis kostede i 1913 67 Øre, i April 1918 5,25 Kr. pr. kg, Zinkhvidt i 1913 67 Ø., i 1918 2,40 Kr. pr. kg; for Lim var Prisen henholdsvis 1,16 og 7 Kr., og for Sprit 60 Øre og 3,25 Kr. pr. l.

Hvad angaar Træ til Snedkerarbejde kostede Planker til Karme i November 1913 1,50 Kr., i April 1918 3 Kr. pr. Kubikfod. Dykker, det vil sige Søm uden Hoved, som anvendes meget til Snedkerarbejde, kostede i 1913 95 Øre og i 1918 6,50 Kr. pr. Pakke. En lignende Stigning er foregaaet paa alle andre Materialier. Jeg skal saaledes nævne Tømmer, som det i Almindelighed bruges til Etageadskillelser, nemlig Tømmer paa 9×9—7×7; det kostede i 1913 1,10 Kr., i April 1918 3,70 Kr., og Prisen er i Øjeblikket oppe omkring 4,50 Kr. Saaledes forholder det sig